

קומויי (קאן), אוטו (נתן)

(1892-1945)

(Otto Komoly). מנהיג יהודי בהונגריה. נולד בבודפשט, למד הנדסה, ובהיותו קצין במלחמת-העולם הראשונה זכה בעיטורים גבוהים ורבים. הוא היה ציוני פעיל ובסוף 1940 נבחר לסגן יושב-ראש הפדרציה הציונית בהונגריה. לקראת סוף 1941 החל להשתתף ביוזמתו של ישראל רז'ה קסטנר, שניסה להקים ועדה המורכבת מיהודים סוציאל-דמוקרטים וליברלים כדי לסייע לפליטים יהודים שהגיעו להונגריה. למרות שהוועדה לא התאגדה למעשה, המשיכו קסטנר, שמואל שפינגמן, יואל ברנד וכמה ציונים אחרים לסייע לפליטים. על-פי הצעה של ועד ההצלה שליד הסוכנות היהודית הוקמה בתחילת 1943 'ועדת העזרה וההצלה בבודפשט' בראשותם של ק' וקסטנר. בתוקף תפקידו בוועדה השתתף ק' בפעולות עזרה ובנסיונות להבריח פליטים יהודים להונגריה. אחד מהישגיה החשובים של הוועדה היה הבאתם של 1,100 יהודים מפולין להונגריה דרך ה'טיול' (שם הצופן למיבצע הברחת היהודים להונגריה). באביב 1943 החלה ועדת העזרה וההצלה, בעזרת יהודים חרדים, חברים בתנועות-הנוער הציונית ו'קבוצת העבודה' בסלובקיה לשלוח שליחים לפולין, כדי לאתר ניצולים יהודים. אותם שנמצאו הוברחו למקום מבטחים בהונגריה, לרוב דרך סלובקיה. בסתיו 1943 קיבלה עבודת הצלה זו תנופה והמשיכה עד לכיבוש של הונגריה בידי הגרמנים במרס 1944.

אחרי הכיבוש ריכז ק' מאמצים בשכנוע הגורמים המתונים יותר בהנהגה ההונגרית להגן על יהודי הונגריה. כראש ועדת העזרה וההצלה, מלא ק' תפקיד גם בשליחותו של יואל ברנד, ברכבת הניצולים שאירגן קסטנר ובעוד נסיונות למשא-ומתן בין יהודי הונגריה ובין הנאצים. מקיץ 1944 עד מותו ניסה ק' לעזור ליהודים דרך קשריו עם הדיפלומטים של המדינות הניטרליות בבודפשט. בספטמבר מינה נציג הצלב האדום הבין-לאומי בהונגריה פרידריך בורן, את ק' לראש אגף A, שהוקם כדי לסייע לילדים יהודים. מקיץ 1944, ובתנופה רבה יותר אחרי השתלטות 'צלב החץ' בהונגריה ב-15 באוקטובר 1944, הקימו ק', בורן וחברי תנועות-נוער ציוניות בתי-ילדים בחסות בין-לאומיות. אחרי אוקטובר 1944 הרחיב אגף A את פעולותיו והן כללו אספקת מזון ומצרכים ליהודי בודפשט. כראש ועדת העזרה וההצלה וכראש אגף A, וכן הודות לקשריו, בלט ק' כדמות מרכזית בפעולות ההצלה בבודפשט בעת שלטון הטרור של 'צלב החץ'.

זמן קצר לפני שחרור בודפשט בידי הצבא האדום הוצא ק' להורג בידי 'צלב החץ', כנראה בשל פעולות ההצלה שלו.

אחרי מותו הוענק לו 'עיטור הונגריה לחרות'. בישראל נקרא על-שמו המושב יד-נתן.

